

Gebruik nogmaals bron 9.

- 1p 17 Is het waarschijnlijk dat deze spotprent in 1939 is verschenen in een Duitse krant?
- A Ja, want door de censuur werd de publicatie van spotprenten over deze twee politieke leiders goedgekeurd.
 - B Ja, want door de propaganda mochten er weer spotprenten worden gepubliceerd.
 - C Nee, want door de censuur mochten er geen spotprenten over deze twee politieke leiders worden gepubliceerd.
 - D Nee, want door de propaganda werd de publicatie van alle spotprenten verboden.
- 1p 18 Hieronder staan vier gebeurtenissen die te maken hebben met Duitsland in de periode 1918-1939:
- 1 De Duitse keizer vlucht naar Nederland.
 - 2 Duitsland wordt extra zwaar getroffen door de beurskrach.
 - 3 Het Dawesplan wordt ingevoerd.
 - 4 Tijdens de Kristallnacht worden minstens 7.500 winkels verwoest.
- Zet de gebeurtenissen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.
Doe het zo:
Eerst ..., daarna ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

- 1p 19 Wenen, de hoofdstad van Oostenrijk, heeft een wereldberoemd orkest. Vanaf 1938 werden dertien muzikanten uit het orkest gezet, omdat ze Joods waren of omdat ze getrouwd waren met een Joodse partner.
- Geef in enkele zinnen een verklaring waarom er vanaf 1938 Joodse muzikanten werden ontslagen uit het Oostenrijkse orkest. Gebruik daarbij de volgende begrippen in een juiste samenhang en betekenis: **Anschluss** en **rasenwetten**.
- Doe het zo:*
De Joodse muzikanten werden uit het Oostenrijkse orkest ontslagen, want ...

Gebruik bron 10.

2p 20 Een invulopdracht bij de bron:

- 1 De gevangene zat vast als slachtoffer van het ...
(**nationaal-socialisme / stalinisme**).
- 2 De gevangene was een ... (**krijgsgevangene / politiek gevangene**).
- 3 De tocht te voet was een gevolg van ... (**operatie Barbarossa / de Slag om Stalingrad**).

→ Kies telkens uit de twee mogelijkheden.

Doe het zo:

zin 1 = ... (kies uit: nationaal-socialisme / stalinisme)

zin 2 = ... (kies uit: krijgsgevangene / politiek gevangene)

zin 3 = ... (kies uit: operatie Barbarossa / de Slag om Stalingrad)

Gebruik bron 11.

1p 21 Door wie en waarom werd tijdens de Tweede Wereldoorlog deze poster gebruikt als propaganda?

- A Door de Duitsers, omdat ze wilden laten zien dat de Engelse bombardementen geen effect hadden.
- B Door de Duitsers, omdat ze wilden laten zien welke gevolgen de bombardementen hadden voor de Engelse bevolking.
- C Door de Engelsen, omdat ze wilden laten zien dat de Engelse bombardementen veel effect hadden.
- D Door de Engelsen, omdat ze wilden laten zien welke gevolgen de bombardementen hadden voor de Engelse bevolking.

2p 22 Hieronder staan vijf groepen:

- 1 Amerikanen
- 2 Duitsers
- 3 Engelsen
- 4 Japanners
- 5 NSB'ers

Naar aanleiding van de bezetting van Nederland én de aanval op Pearl Harbor werden, in opdracht van de Nederlandse regering, verschillende groepen mensen gevangen gezet in **Nederlands-Indië**.

→ Welke **drie** groepen mensen werden in Nederlands-Indië gevangen gezet?

Doe het zo:

De drie groepen zijn: ..., ... en ... (vul nummers in).

- 1p 23 In december 1942 beloofde koningin Wilhelmina in een radiotoespraak dat Nederlands-Indië na de oorlog meer politieke zelfstandigheid zou krijgen dan daarvoor. Veel Indonesiërs geloofden niet dat deze belofte veel waard was.
→ Noem één reden waarom haar belofte **op dat moment** op de Indonesiërs niet veel indruk maakte.

Gebruik bron 12.

- 1p 24 In de titel van het boek is de achternaam van een persoon weggehaald.
→ Welke achternaam moet op de stippelijntje worden ingevuld?

Gebruik bron 13.

- 1p 25 In welke krant heeft dit overlijdensbericht gestaan: in een **NSB-krant** of in een **verzetskrant**? Verklaar je keuze.
Doe het zo:
Het overlijdensbericht heeft gestaan in een ... (kies uit: NSB-krant of verzetskrant), want ... (geef verklaring).

Gebruik bron 14.

- 1p 26 Iemand beweert dat je het de man niet kwalijk kunt nemen dat hij dit werk deed.
→ Geef een argument voor deze bewering.

- 2p 27 Nederland was tijdens de Duitse bezetting **geen** rechtsstaat, maar vóór en na de oorlog **wel**.
→ Noem **twee** verschillende kenmerken van de rechtsstaat die tijdens de bezetting van Nederland **niet** van toepassing waren.

Gebruik bron 15.

- 1p 28 In welk Europees land werd deze vriendschappelijke voetbalwedstrijd gespeeld?

Gebruik bron 16.

- 1p 29 De Gaulle was tijdens de Tweede Wereldoorlog de belangrijkste geallieerde leider uit Frankrijk.
→ Welke andere geallieerde leiders zijn afgebeeld in de bron?
Doe het zo:
Nummer 1 is ... (noem de naam van de leider).
(enzovoort tot en met nummer 3)

Gebruik nogmaals bron 16.

- 1p 30 Door wie en met welke reden is deze poster verspreid?
- A Door de Duitse bezetter, om de Franse bevolking te laten zien dat het verzet alléén staat in de strijd tegen de nationaal-socialisten.
 - B Door de Duitse bezetter, om de Franse bevolking te laten zien dat ze samen tegen het communisme vechten.
 - C Door het Franse verzet, om de bevolking te laten zien dat ze niet alleen staan in de strijd tegen de nationaal-socialisten.
 - D Door het Franse verzet, om de Geallieerden te laten zien dat ze tegen het communisme vechten.

Gebruik bron 17.

- 1p 31 Over welke gebeurtenis gaat de bron?
- 1p 32 Tussen het begin van de bevrijding van Zuid-Nederland en de bevrijding van de rest van Nederland vinden de volgende gebeurtenissen plaats:
- 1 De eerste hongertochten vinden plaats tijdens de Hongerwinter in het Westen van Nederland.
 - 2 De Geallieerden slagen er niet in om de brug bij Arnhem te veroveren.
 - 3 Radio Oranje roept vanuit Londen op tot de Spoorwegstaking.

Wat is de juiste volgorde van deze gebeurtenissen, van vroeger naar later?

A	het begin van de bevrijding in Zuid-Nederland	1 → 2 → 3	bevrijding van de rest van Nederland
B	het begin van de bevrijding in Zuid-Nederland	1 → 3 → 2	bevrijding van de rest van Nederland
C	het begin van de bevrijding in Zuid-Nederland	3 → 1 → 2	bevrijding van de rest van Nederland
D	het begin van de bevrijding in Zuid-Nederland	3 → 2 → 1	bevrijding van de rest van Nederland

Gebruik bron 18.

- 2p 33 Hieronder staan vier omschrijvingen van gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog:
- a Deze hoofdstad wordt door de Duitse luchtmacht gebombardeerd. Maar ondanks deze aanvallen houdt het land stand.
 - b Door een Duits bombardement komen meer dan 800 mensen om het leven en geeft dit land zich over.
 - c Het vernietigingskamp Auschwitz wordt bevrijd door het Sovjetleger.
 - d Na maanden van omsingeling geeft een groot deel van het Duitse leger zich over aan de Sovjetlegers.
- Waar hebben deze gebeurtenissen plaatsgevonden? Schrijf per gebeurtenis een nummer op.

Doe het zo:

Gebeurtenis a vond plaats in ... (schrijf nummer op).
(enzovoort tot en met gebeurtenis d)

Gebruik bron 19.

- 1p 34 Is deze groepsfoto **tijdens** of **na** de Duitse bezettingsperiode van Nederland gepubliceerd? Verklaar je antwoord.

Doe het zo:

Deze foto is ... (kies uit: tijdens / na) de Duitse bezetting gepubliceerd, want ... (geef verklaring).

- 2p 35 De Koninklijke Bibliotheek heeft het krantenarchief van de NSB-krant 'Volk en Vaderland' online gepubliceerd. In Nederland zijn er **voorstanders** om deze krant online te publiceren. Zij beroepen zich daarbij op een grondrecht. Maar er zijn ook **tegenstanders**. Zij vinden dat de inhoud van de NSB-krant strijdig is met een ander grondrecht.
- Noem voor beide standpunten het grondrecht waarop zij zich beroepen.

Doe het zo:

De voorstanders beroepen zich op ... (noem grondrecht).

De tegenstanders beroepen zich op ... (noem grondrecht).

Gebruik bron 20.

- 1p 36 Geef één reden waarom de mensen in de bron werden gearresteerd.